

Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

<https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/157493,Urodziny-Czeslaw-Nowaka-opozycjonisty-czlowieka-Solidarnosc-i-portowca-tworcy-i-.html>
2022-08-13, 18:14

Urodziny Czesława Nowaka - opozycjonisty, człowieka „Solidarności”, portowca, twórcy i opiekuna miejsc pamięci narodowej w Gdańsku - 11 stycznia 2022

Życzenia jubilatowi złożyła delegacja IPN Gdańsk.

Dokładnie 84 lata temu 11 stycznia 1938 roku w regionie świętokrzyskim urodził się Czesław Nowak, od ponad 60 lat gdańszczanin z życiowego wyboru.

Życiorys zasłużonego jubilata to bardzo wiele pól – politycznej, społecznej, patriotycznej aktywności. Przypadała ona na trudne lata komunistycznych rządów, a także na czas budowy Polski w pełni wolnej, demokratycznej i suwerennej.

Z tej okazji delegacja IPN Gdańsk na czele z naczelnikiem OBEN Krzysztofem Drażbą oraz dr. Janem Hlebowiczem wręczyła jubilatowi urodzinowy bukiet, [najnowszy kalendarz IPN z biogramami Polaków z Wolnego Miasta Gdańska](#) oraz złożyła życzenia.

Czesław Nowak, ur. 11 I 1938 w Smykowie, woj. świętokrzyskie. Matura eksternistyczna w Kuratorium Okręgu Szkolnego Gdańskiego w Gdańsku (1964).

Od 1960 operator sprzętu, brygadzysta w Zarządzie Portu Gdańsk, (od 1991 Morski Port Handlowy Gdańsk SA, od 1998 Zarząd Morskiego Portu Gdańsk SA). 1960-1980 członek ZZ Marynarzy i Portowców, 1972-1976 wiceprzewodniczący Rady Zakładowej ZZ MiP. W XII 1970 uczestnik strajku w PG. W 1975 odmówił podpisania listu załogi PG do Przewodniczącego Rady Państwa popierającego zmiany w Konstytucji PRL.

W VIII 1980 uczestnik strajku w PG; od IX 1980 w „S”, współorganizator Komitetu Założycielskiego, od XII 1980 członek KZ; w VIII 1980 współinicjator przywrócenia krzyża na mogile żołnierzy na Westerplatte; współzałożyciel i redaktor niezależnego pisma „Portowiec”.

13-19 XII 1981 współorganizator strajku w PG, aresztowany 8 II 1982, skazany wyrokiem Sądu Marynarki Wojennej w Gdyni na 4,5 roku więzienia i 4 lata pozbawienia praw publicznych, osadzony w ZK w Potulicach, zwolniony 22 IV 1983 na mocy aktu łaski Rady Państwa; zwolniony z pracy. 1983-1988 palacz i mechanik w Spółdzielni Pracy Przyszłość. 1982-1989 działacz TKZ w PG, współorganizator statutowej działalności „S”, kontaktów z centralami związkowymi w Norwegii i Francji, kolportażu wydawnictw podziemnych, podziemnej edycji „Portowca”, od 1983 redaktor naczelny. Aresztowany 4 V 1988 za próbę zorganizowania strajku w PG, skazany przez kolegium ds. wykroczeń na 6 tyg. aresztu, osadzony w ZK w Braniewie, w wyniku rewizji przed Sądem Rejonowym w Gdańsku wyrok skrócono do 3 tyg. W VII 1988 przewodniczący jawnej KZ Portu Gdańskiego. W VIII 1988 podczas strajku w porcie przewodniczący KZ i wydawca pisma „Portowiec”.

W IV 1989 przywrócony do pracy w PG, 1989-1991 poseł RP z listy KO „S”, w komisji Stosunków Gospodarczych z Zagranicą i Gospodarki Morskiej oraz Polityki Społecznej. 1990-1995 współzałożyciel i członek PC, członek Rady Politycznej. 1991-1993 poseł z listy PC, w Komisji Stosunków Gospodarczych z Zagranicą i Gospodarki Morskiej; jako poseł zaangażowany na rzecz utworzenia firmy Petrobaltic, w XI 1990 inicjator budowy drugiego stanowiska przeładunku ropy w Porcie Północnym. W 1993 inicjator utworzenia w PG Wolnego Obszaru Celnego. 1995-2008 dyrektor WOC w Porcie Gdańsk. 1998-2006 radny Miasta Gdańsk. Od 1993 współzałożyciel, następnie prezes Stowarzyszenia Godność w Gdańsku. Od 1997 inicjator nadania honorowego obywatelstwa Miasta Gdańska płk. Ryszardowi Kuklińskiemu, w kolejnych latach: Ronaldowi Reaganowi, Margaret Thatcher, Janowi Nowakowi-Jeziorańskiemu, Zbigniewowi Brzezińskiemu, ks. Stanisławowi Bogdanowiczowi. W 2004 inicjator nadania Parkowi Nadmorskiemu imienia Ronalda Reagana oraz budowy pomnika marsz. Józefa Piłsudskiego. W 2001 inicjator budowy pomnika Zbigniewa Herberta w Sopocie; inicjator nadania nazw ulic imieniem gen. Augusta Fieldorfa „Nila”, Anastazego Wiki-Czarnowskiego i Jaworzniaków w Gdańsku; odsłonięcia tablicy upamiętniającej masakrę robotników Wybrzeża XII 1970 na budynku byłego KW PZPR w Gdańsku; w 2004 odsłonięcia tablic w Bazylice Mariackiej poświęconym tym, którzy modlili się o wolną Polskę w kaplicy MB Ostrobramskiej i płk Ryszardowi Kuklińskiemu. W 2010 inicjator przywrócenia krzyża na historyczne miejsce z 1946 na Westerplatte. W 2012 inicjator budowy pomnika Ronalda Reagana i Jana Pawła II w Parku Nadmorskim; w 2015 odsłonięcia tablicy upamiętniającej spotkanie św. Jana Pawła II z młodzieżą na Westerplatte w VI 1987; w 2015 inicjator budowy pomnika Anny Walentynowicz we Wrzeszczu.

Odnaczony Złotym Medalem za Zasługi dla Obronności Kraju (2007), Srebrnym Medalem Opiekuna Miejsc Pamięci Narodowej (2007), Wyróżniony odznaką Zasłużony Działacz Kultury (2001), odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski (2006), Krzyżem Wolności i Solidarności (2015), Honorową Odznaką Działacza Opozycji Antykomunistycznej lub Osoby Represjonowanej (2016), Nagrodą Honorową Świadek Historii nadanej przez Prezesa IPN (2016).

26 II – 29 IX 1982 rozpracowywany przez Wydz. V KW MO w Gdańsku w ramach SOS krypt. Bernard; 8 IX 1983 – 21 XI 1989 przez Wydz. V WUSW w Gdańsku w ramach SOR krypt.

Cienie.

Oprac. dr Arkadiusz Kazański